

ŠIAULIŲ MIESTO SAVIVALDYBĖ

Vasario 16-osios g. 62, 76295 Šiauliai,
tel. (8 41) 50 05 10, faks. (8 41) 52 41 15, el. p. rastine@siauliai.lt.
Savivaldybės kodas 111109429

Lietuvos Respublikos Vyriausybei

2025-10-10 Nr. ____

Kopija:

Lietuvos savivaldybių asociacijai

Lietuvos Respublikos Seimo Laikinajai Šiaulių krašto bičiulių grupei

DĖL NEPAKANKAMO VALSTYBĖS PERDUOTŲ SAVIVALDYBĖMS FUNKCIJŲ FINANSAVIMO

Kreipiamės ragindami artimiausiu metu priimti sprendimus, užtikrinančius, kad savivaldybėms perduotoms valstybinėms funkcijoms atlikti būtų skiriamas visas reikiamas finansavimas.

Dvidešimtosios Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plane numatytas aiškus politinis tikslas – valstybinėms funkcijoms įgyvendinti skirti lėšas tik iš valstybės biudžeto. Labai vertiname Vyriausybės ryžtą pereiti prie realaus šios nuostatos įgyvendinimo.

Šiandien specialioji tikslinė dotacija daugelį deleguotų funkcijų dengia tik iš dalies, o likusią dalį savivaldybės priverstos kompensuoti iš savo biudžetų. Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro patvirtintame „Savivaldybių funkcijų priskyrimo savarankiškosioms ar valstybinėms funkcijoms vertinimo tvarkos apraše“ ministerijoms nustatyta pareiga iki 2028 m. rugsėjo 30 d. peržiūrėti visas savivaldybėms perduotas valstybines funkcijas ir priimti sprendimus dėl jų reguliavimo bei finansavimo tobulinimo. Valstybė pripažįsta problemą ir ketina ją spręsti, tačiau padengti deleguotų funkcijų išlaidas prašome jau dabar, nelaukiant 2028-ųjų.

Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos užsakymu atliktoje esamos savivaldybių vykdomų funkcijų sistemos ir teisinio reglamentavimo sisteminėje analizėje¹ konstatuota, kad, pavyzdžiui, civilinės būklės aktų registravimui savivaldybės savo lėšomis padengia iki 73 proc. išlaidų, valstybinės kalbos kontrolės užtikrinimui – 61 proc., o net šešioms funkcijoms (radiacinė sauga, valstybinių parkų valdymas, statistiniai surašymai ir kt.) valstybės lėšos išvis neskiriamos. Pateikti argumentai, kad dotacijų dydžius lemia „skirtingi savivaldybių atlyginimų lygiai“, negali būti laikomi pagrįstais. Jeigu tas pačias paslaugas teiktų centrinės valdžios įstaigos, jos taip pat mokėtų realius, rinkoje konkurencingus atlyginimus, kurie nuolat kinta priklausomai nuo konkretaus regiono darbo jėgos paklausos ir pasiūlos. Savivaldybės negali būti verčiamos kompensuoti šių darbo rinkos svyravimų iš savo biudžetų.

Todėl prašome peržiūrėti bent dviejų valstybės deleguotų funkcijų dotacijas, dėl kurių nepakankamo finansavimo savivaldybės patiria daugiausia nuostolių.

¹ Nors analizė atlikta 2022 m., nuo to laiko nedaug kas nepasikeitė

Viena iš jų, kaip buvo minėta analizėje, civilinės būklės aktų registravimas. Šiaulių miesto savivaldybė (toliau – Savivaldybė) skiria daugiau nei pusę savo lėšų šiai funkcijai atlikti. Jei neįsiskačiuotume surinktos valstybinės rinkliavos, Savivaldybė pati dengia du trečdalius išlaidų, reikalingų šiai funkcijai vykdyti. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerija kasmet prašo skirti didesnę finansavimą, tačiau į šiuos prašymus nėra reaguojama.

Valstybė taip pat neužtikrina pakankamo finansavimo savivaldybėms perduotai valstybinės žemės valdymo, naudojimo ir disponavimo ja patikėjimo teise funkcijai. Nors Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2023 m. gruodžio 29 d. įsakymu Nr. D1-444 patvirtinta [metodika](#) dėl lėšų savivaldybėms priskirtos valstybinės žemės ir kito valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo patikėjimo teise valstybinei (valstybės perduotai savivaldybėms) funkcijai atlikti apskaičiavimo (toliau – Metodika), turėjo įvesti aiškesnį ir objektyvesnį dotacijų apskaičiavimo modelį, praktikoje ji neužtikrina nei realių išlaidų kompensavimo, nei automatinio lėšų indeksavimo pagal darbo užmokesčio ir bazinės mėnesinės algos pokyčius. Metodikoje numatyti dydžiai neatspindi dabartinės darbo rinkos situacijos – nei augančių pareiginių koeficientų, nei infliacijos, nei papildomų išlaidų, susijusių su informacinėmis sistemomis, turto apskaita ir kitomis būtinosiomis išlaidomis. Dėl to savivaldybės yra priverstos kasmet vis didesnę šios valstybės funkcijos vykdymo dalį finansuoti iš savo biudžeto, nors pagal Vietos savivaldos įstatymą visos deleguotų funkcijų išlaidos turi būti dengiamos iš valstybės biudžeto.

Savivaldybei 2024 m. buvo paskirta 131 688 Eur tikslinė dotacija šešioms pareigybėms, tačiau dviejų darbuotojų darbo užmokestis buvo dengiamas tik iš dalies, todėl Savivaldybė likusią dalį turėjo pridėti iš savo lėšų. Nepaisant to, kad valstybė ir taip nepadengia visų išlaidų, periodiškai didinamas esamų darbuotojų darbo krūvis dėl plečiamų funkcijų – pavyzdžiui, nuo 2024 m. gegužės mėnesio įsigaliojus Teritorijų planavimo, statybos ir žemės naudojimo valstybinės priežiūros įstatymo pakeitimams, savivaldybėms papildomai pavesta servitutų laikymosi priežiūra, kuri iki tol buvo vykdoma Valstybinės teritorijų planavimo ir statybos inspekcijos, tačiau papildomi etatai neskirti. Nuo 2024 m. rugpjūčio mėnesio įsigaliojusi Aplinkos ministro metodika dėl kitos paskirties valstybinės žemės administravimo taip pat reikšmingai išplėtė patikėtinio funkcijas: privalomi patikrinimai vietoje, nuomos sutarčių vykdymo kontrolė, naudojimo pagal paskirtį vertinimas, mažiausio būtino sklypo ploto skaičiavimai, suinteresuotų asmenų informavimas ir apžiūros aktų su foto fiksacija rengimas. 2024 m. gruodžio mėnesį įsigalioję Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. kovo 9 d. nutarimo Nr. 260 „Dėl Naudojamų kitos paskirties valstybinės žemės sklypų pardavimo ir nuomos“ pakeitimai nustatė naują taisyklę, kad tais atvejais, kai būtina pašalinti nustatytus neatitikimus (pvz., žemės sklypo būtinojo dydžio reikalavimų nesilaikymas) ar pasikeičia esminės sąlygos, sudaroma nauja, o ne keičiama ankstesnė sutartis. Praktikoje tai reiškia žymiai padidėjusių darbų mastą – tarybos sprendimų, naujų planų rengimas, visų šalių informavimas ir derinimas per ŽIS ir kiti susiję darbai. Šie papildomi procesai reikalauja daugiau darbo laiko, kvalifikacijos, IT, erdviniais duomenimis tvarkyti reikalingos infrastruktūros, tačiau dabartinės specialiosios tikslinės dotacijos jų nepadengia, o Metodika nenumato nei indeksavimo, nei papildomų pareigybių finansavimo.

Aplinkos ministerijos atsakymas į Savivaldybės raštą rodo, kad ši problema pripažįstama, tačiau realių sprendimų nesiimama. Ministerija informuoja, jog dotacijos paskirstytos pagal Metodiką, o 2026–2027 metams planuojama ta pati dotacijų suma kaip ir 2025 m., t. y. nenumatoma jokie augimo ar indeksavimo. Toks požiūris reiškia, kad valstybė išaldo finansavimą trejų metų laikotarpiui, nepaisant aiškiai didėjančių savivaldybių kaštų, išaugusio darbo krūvio ir naujų įstatyminių pareigų. Ministerijos atsakyme taip pat pabrėžiama, kad dotacijų lėšų paskirstymas 2025 m. atliktas „atsižvelgiant į savivaldybių planuojamą perimti žemės ir miško sklypų skaičių“, tačiau neatsižvelgta į tai, jog faktinės funkcijos išlaidos priklauso ne tik nuo sklypų kiekio, bet ir nuo priežiūros, žmoniškųjų išteklių, apskaitos bei teisinių procesų apimtys.

Prašome Vyriausybę dar šiais metais inicijuoti biudžeto korekciją, kad specialiosios tikslinės dotacijos būtų prilygintos faktinėms deleguotų funkcijų išlaidoms ir būtų įtvirtintas jų indeksavimas pagal darbo užmokesčio bei kitų išlaidų dinamiką, kad savivaldybės nebeturėtų dengti valstybės funkcijų savo savarankiškų pajamų sąskaita ir galėtų kokybiškai teikti gyventojams jų pačių lėšomis finansuojamas paslaugas.

PRIDEDAMA:

1. Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos 2025 m. sausio 17 d. raštas Nr. D8(E)-232 „Dėl 2025 metų specialiųjų tikslinių dotacijų, susijusių su valstybinės žemės valdymu, naudojimu ir disponavimu ja patikėjimo teise, paskirstymo”, 13 lapų.
2. Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijos 2025 m. kovo 19 d. raštas Nr. (1.39 E) 7R-986 „Dėl civilinės būklės aktų registravimo funkcijai atlikti skirtų lėšų”, 2 lapai.

Savivaldybės meras

Artūras Visockas